

Arjeplog den 22 september 2012

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Yttrande från Svaipa sameby över söknad om konsesjon for bygging av Gubbeltåga kraftverk og Sölvbekken kraftverk i Rana kommune, Nordland

Inledningsvis vill Svaipa sameby påpeka att den utredning som lämnats in med ansökan om koncessionen uppvisar påtagliga brister när det gäller renskötseln som bedrivs av Svaipa sameby.

Svaipa sameby ser stora problem med en etablering av ett kraftverk i Gubbeltåga.

Nasafjällområdet används av Svaipa samebys renar under barmarksperioden. När snön sedan kommer används området för samling och renarna kan bevakas där. Hela Nasafjällsområdet är ett viktigt uppsamlings- och trivselområde för samebyns renar. Området har topografiska och biologiska förutsättningar som gör att renarna drar sig dit och att de naturligt stannar där. Området öster om Silbojaur är mer av ett genomströmningsområde. Stenar, bete och topografin gör att renarna snabbt passerar där och söker sig till Nasafjällsområdet, där de lättare kan hanteras. Det är helt avgörande att ha tillgång till områden där renarna stannar till och kan vistas under samlingar och för längre perioder av bete för att renarnas kondition inte ska påverkas negativt. Området är också viktigt för att undvika sammanblandningar med Saltfjell och Semisjaur Njargs sameby.

Nasafjällsområdet kan inte ersättas med andra områden inom samebyns marker. Om renarna inte kan nyttja detta område i den omfattning som sker idag minskar samebyns betesresurser markant. Bedömningen är att det kan röra sig om bete för upp emot tvåtusen renar under sex månader. En förlust av ett sådant område får givetvis mycket stora negativa ekonomiska konsekvenser för samebyn och de enskilda företagen. Det finns en uppenbar risk för att något företag måste avvecklas om betesresursen minskar.

I Nasafjällsområdet finns också en anläggning som används främst under kalvmärkning. Det visar också på områdets betydelse för samebyns verksamhet.

Just nu hotas hela området av den kvartsbrytning som planeras på Nasafjäll. Den etablering av ett kraftverk som nu planeras måste ses i detta sammanhang.

Den plats där etableringen av ett kraftverk nu planeras ligger i ett område som används vid flytt mellan Nasafjäll och Andfjäll, ett annat centralt betesområde för samebyns renar. Där verket ligger finns en svårpasserad passage. Bäckområdet är stenigt och kuperat. Det finns branta kanter och det är svårt att ha överblick över renarna vid flyttning. Det är sammanfattningsvis dålig flytterräng. Därför måste det finnas goda förutsättningar för att kunna passera området, särskilt Ranndalsälven och Sölvbäcken. Det är lätt att förlora renar där och renarna vill inte lämna Nasafjäll som är ett trivselområde, utan vill vända om dit. Förra året under vårsommaren skulle renarna tas därifrån. Personer gick på marken och helikopter användes i sju timmar för att genomföra passagen förbi området.

En etablering av ett kraftverk kan komma att försvåra flyttningen förbi området ytterligare. Därför anser Svaipa sameby att etableringen av ett kraftverk inte kan genomföras utan att ansvarigt företag hittar en lösning genom förhandlingar med Svaipa sameby.

Sammanfattningsvis motsätter sig Svaipa sameby koncessionen i detta läge.

Övrigt

Vi vill också påpeka att det finns felaktig information om den gränsöverskridande renskötseln i ansökan. Renskötseln pågick gränsöverskridande redan innan nationalstaterna bildades. Genom 1751 års Lappkodicill erkände staterna den gränsöverskridande renskötseln. Genom efterkommande konventioner har denna renskötsel preciserats. Sedan 2005 finns ingen gällande konvention. Det har pågått långdragna förhandlingar mellan staterna. Det förslag som nu har undertecknats har inte accepterats av de samiska parterna. Därför finns idag ingen gällande konvention.

Svaipa sameby grundar därför sin rätt att använda på marken i sedvanerätt, alders tids bruk. Det innebär att samebyn är en sakägare som företaget måste hitta en lösning med genom avtal innan verksamheten kan förverkligas.

Nils-Gustav Andersson

Styrelseledamot i Svaipa sameby